

Grundskolenämnden

Förslag till beslut - Yttrande över remiss: Remiss - Plan mot alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotin samt spel om pengar 2024-2027

Förslag till beslut

Yttrandes antas och översänds till kommunstyrelsen

Ärendebeskrivning

Grundskolenämnden har tillsammans med övriga nämnder och bolag inom Eskilstuna kommunkoncern fått möjlighet att yttra sig över Plan mot alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotin samt spel om pengar 2024-2027. Planen ersätter den tidigare planen (KSKF/2022:353). Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 30 november 2023.

Syftet med planen är att skapa en gemensam riktning, systematik och samverkan gällande frågor som rör ANDTS i hela kommunkoncernen.

Planens förslag till övergripande mål är ”Eskilstuna ska med evidensbaserad praktik sträva efter att bli en kommun fri från narkotika och dopning med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och spel om pengar samt ett minskat bruk av tobaks- och nikotinprodukter”.

Utöver det övergripande målet finns sex mål:

1. Tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobaks- och nikotinprodukter samt skadeverkningarna av spel om pengar ska minska
2. Pojkar och flickor ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar
3. Antalet pojkar och flickor som börjar använda narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller debuterar tidigt med alkohol och spel om pengar ska minska
4. Antalet pojkar och flickor samt kvinnor och män som utvecklar skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska minska

5. Kvinnor och män samt pojkar och flickor med skadligt bruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha tillgång till vård och stöd av god kvalitet
6. Antalet kvinnor och män samt pojkar och flickor som skadas eller dör på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller spel om pengar ska minska

I förslag till plan beskrivs lokala utföranden och utvecklingsarbeten samt vem som bär ansvar för genomförandet. Nedan följer kommentarer till varje lokalt utförande/ utvecklingsarbete som berör grundskolenämndens ansvarsområde samt övergripande synpunkter.

Grundskolenämndens yttrande

Övergripande synpunkter

På andra sidan under rubriken ämnesområde och bakgrund” bör meningen: ”*ett missbruk av narkotika benämns också som skadligt bruk och kan bero på olika motiv, allt från att ha det roligare på fester till att självmedicinera*” revideras. ”*Roligare på fester*” skulle kunna misstolkas och uppfattas som romantiserande av narkotika.

Ansvaret för utvecklingsarbete/utföranden bör läggas på nämnderna i stället för direkt på förvaltningarna. Nämnderna är ytterst ansvariga inför kommunfullmäktige och förvaltningarna arbetar på nämndernas uppdrag.

Där det endast står tobaksfri behöver tydliggöras med tobaks- och nikotinfri, skolorna ser idag att nikotinet är ett större problem än tobak.

Mål 1. Tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobaks- och nikotinprodukter samt skadeverkningarna av spel om pengar ska minska

BUF ska med stöd av KLK utveckla rutiner som möjliggör för Polis eller annan relevant aktör att genomföra förebyggande narkotikasök på alla skolor i Eskilstuna kommun för att säkerställa att skolorna i kommunen är narkotikafria.

Nämnden är positiv till att det ska tas fram tydliga rutiner som möjliggör för att genomföra narkotikasök på skolor i Eskilstuna kommun. Däremot anser nämnden att ansvaret bör läggas på kommunstyrelsen där kommunens samlade expertis och kompetens i dessa frågor finns.

BUF ska med stöd av KLK undersöka möjligheterna att med stöd av tydlig rutin genomföra frivilliga, slumpmässiga drogtester av elever i kommunens högstadie- och gymnasieskolor, samt säkerställa en god övergång för unga mellan Beroendecentrum Ung och regionens missbruksenhet.

Nämnden anser att det är bra att undersöka möjligheterna för att genomföra frivilliga, slumpmässiga drogtester. Det är viktigt med en grundlig utredning och nämnden är positiv till att utredningen ska drivas av barn- och utbildningsförvaltningen. I dagsläget sker eventuella drogtester vid misstanke om att en elev brukat narkotika. Rektor tar

beslut om att erbjuda drogtest och eleven har sedan möjlighet att genomföra drogtestet hos skolsjuksköterska om hen vill.

Mål 2. Pojkar och flickor ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar

BUF ska säkerställa att alla barn i skolan vid behov får information om kommunens stödverksamheter.

I detta utvecklingsarbete bör orden ”vid behov” tas bort, då nämnden anser att alla barn ska få information om kommunens stödverksamheter, inte bara vid behov. För att möjliggöra detta så är elevhälsan en viktig del i arbetet, hos elevhälsan kan alla barn och elever få information om kommunens stödverksamheter. Det är också en del av MVP (mentorer i våldsprevention), under ett lektionstillfälle får alla elever information om kommunens stödverksamheter.

BUF ska i samverkan med KLK ta fram en policy mot ANDTS för kommunens skolor med syfte att bland annat arbeta för en tobaksfri skoltid, men även inkludera ett övergripande arbete med ANDTS.

BUF ska i samverkan med KLK systematiskt erbjuda skolor utbildning om ANDTS-policy som ett led i implementeringen av den.

Nämnden är positiva till att ta fram en policy mot ANDTS för att arbeta för en tobaksfri skoltid, däremot vill nämnden att det tydliggörs att det även gäller en nikotinfri skoltid, då skolorna ser att nikotin är ett större problem på skolorna. En policy kan bidra till att skolorna får ett övergripande och gemensamt förhållningssätt, vilket är bra. Men för att få det mer konkret och tydligt bör grundskolorna även revidera den handlingsplan som skolorna arbetar med idag. Vid framtagandet av ny handlingsplan önskas stöd av kommunledningskontoret.

Nämnden är positiva till stöttningsen av implementeringen av policyen. Det är viktigt att policyen tillsammans med handlingsplanen blir ett levande dokument på skolorna.

Mål 3. Antalet pojkar och flickor som börjar använda narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller debuterar tidigt med alkohol och spel om pengar ska minska

BUF ska med stöd av KLK ta fram en policy mot ANDTS för kommunens skolor med syfte att stärka deras arbete mot ANDTS.

Under mål 2 finns redan detta utvecklingsarbete med: ”BUF ska i samverkan med KLK ta fram en policy mot ANDTS för kommunens skolor med syfte att bland annat arbeta för en tobaksfri skoltid, men även inkludera ett övergripande arbete med ANDTS.”.

Mål 4. Antalet pojkar och flickor samt kvinnor och män som utvecklar skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska minska

Varje förvaltning ska säkerställa att alla dess chefer och medarbetare har tillräckliga kunskaper om rutin vid misstanke om påverkan på arbetsplatsen.

KLK/HR ska undersöka möjligheten att genomföra drogtestar vid anställning av personal.

Det finns tydliga rutiner gällande hur chefer och medarbetare ska agera vid misstanke om påverkan på arbetsplatsen samt ett nära samarbete med kommunhälsan.

Vid en utredning att genomföra drogtestar vid anställning av personal önskar nämnden att utredningen inhämtar synpunkter av HR-funktionen från flera förvaltningar.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Att ha ett gemensamt förhållningssätt och ökad samverkan gällande alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak- och nikotinprodukter och spel om pengar kommer bidra till en ökad trygghet för barn och vuxna i Eskilstuna kommun.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Lina Axelsson Kihlblom
Förvaltningschef

Susanne Englund
Skolchef

Remiss från kommunstyrelsen

Plan mot alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotin samt spel om pengar 2024-2027 - remissversion

Ärendet remitteras till er för yttrande. Yttrandet ska ha kommit in till kommunstyrelsen via LEX senast den 30 november 2023.

Remissinstanser

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasienämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och räddningstjänstnämnden
Serviceämnden
Socialnämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Torshälla stads nämnd
Vård- och omsorgsnämnden
Eskilstuna Kommunföretag AB

Ansvarig direktör på kommunledningskontoret

Anna Giotas Sandquist

§ 178

KSKF/2023:132

Remiss av Plan mot alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotin samt spel om pengar 2024-2027

Beslut

1. Förslag till plan mot alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotin samt spel om pengar (ANDTS) 2024–2027 remitteras till berörda nämnder och bolag. Remissvaren ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 30 november 2023.
2. I planen på sidan 6 under lokalt utförande/utvecklingsarbete under insatsområdet: *Arbetet för att minska tillgång och efterfrågan på narkotika ska stärkas* läggs följande till
 - BUF ska med stöd av KLK undersöka möjligheterna att med stöd av tydlig rutin genomföra frivilliga, slumpmässiga drogtester av elever i kommunens högstade- och gymnasieskolor, samt säkerställa en god övergång för unga mellan Beroendecentrum Ung och regionens missbruksenhet.

Reservation

Maria Chergui (V) reserverar sig skriftligt mot beslutet (bilaga A).

Camilla Cederlöf (L) reserverar sig skriftligt mot beslutet (bilaga B).

Ärendebeskrivning

Plan mot alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak (ANDT) för Eskilstuna kommunkoncern 2019–2022 (förlängd till 2023) är i behov av revidering. Den 24 mars 2022 överlämnade regeringen skrivelsen ”En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025” till riksdagen, som utgör den nya nationella ANDTS strategin.

Mot denna bakgrund har förslag till Remissversion av Plan mot alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotin samt spel om pengar (ANDTS) 2024–2027 arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har preventionssamordnare ANDTS sammanfattat en lokal lägesbild med hjälp av nationella, regionala och lokala data. Utöver detta har preventionssamordnare ANDTS och representanter på olika nivåer från förvaltningar skapat en nulägesbild av behov, hinder, utvecklingsmöjligheter och förslag på insatser. Planen har presenterats för trygghetsberedningen och diskussioner om remissversionen har skett.

Syftet med plan mot ANDTS är att uttrycka kommunens vilje- och färdriktning för att skapa gemensam styrka, samverkan och systematik i arbetet med frågor som rör ANDTS. Syftet med planen är därmed att ge en tydlig grund för prioritering av kommunkoncernens verksamheters utvecklingsarbete med ANDTS.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Planens förslag till övergripande mål är ”Eskilstuna ska med evidensbaserad praktik sträva efter att bli en kommun fri från narkotika och dopning med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och spel om pengar samt ett minskat bruk av tobaks- och nikotinprodukter”. Enligt Socialstyrelsen innebär evidensbaserad praktik en medveten och systematisk användning av flera kunskapskällor, den bästa tillgängliga kunskapen, den professionelles expertis och berörda personens situation erfarenhet samt önskemål för beslut om insatser.

Utöver det övergripande målet finns sex mål:

1. Tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobaks- och nikotinprodukter samt skadeverkningarna av spel om pengar ska minska
2. Pojkar och flickor ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar
3. Antalet pojkar och flickor som börjar använda narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller debuterar tidigt med alkohol och spel om pengar ska minska
4. Antalet pojkar och flickor samt kvinnor och män som utvecklar skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska minska
5. Kvinnor och män samt pojkar och flickor med skadligt bruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha tillgång till vård och stöd av god kvalitet
6. Antalet kvinnor och män samt pojkar och flickor som skadas eller dör på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller spel om pengar ska minska

I förslag till plan mot ANDTS 2024–2027 beskrivs lokala utföranden och utvecklingsarbeten samt vem som bär ansvar för genomförandet. I planen beskrivs också vilka samhällskostnader ANDTS utgör och en teoretisk bakgrund till ett effektivt hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbete.

Yrkanden

Josefine Helleday (S) yrkar bifall till kommunledningskontorets förslag samt tillägg i planen på sidan 6 under lokalt utförande/utvecklingsarbete under insatsområdet: *Arbetet för att minska tillgång och efterfrågan på narkotika ska stärkas* med följande

- BUF ska med stöd av KLK undersöka möjligheterna att med stöd av tydlig rutin genomföra frivilliga, slumpmässiga drogtester av elever i kommunens högstadie- och gymnasieskolor, samt säkerställa en god övergång för unga mellan Beroendecentrum Ung och regionens missbruksenhet.

Jimmy Jansson (S), Kim Fredriksson (SD), Göran Gredfors (M), Mikael Nygren (SD) och Bo Hellmark (KD) yrkar bifall till kommunledningskontorets förslag samt Josefine Helledays (S) tilläggsyrkande.

Maria Chergui (V) och Camilla Cederlöf (L) yrkar bifall till kommunledningskontorets förslag samt avslag på Josefine Helledays med fleras (S) tilläggsyrkande.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Propositionsordning

Vid ställd proposition på kommunledningskontorets förslag finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutar att bifalla detsamma.

Vid ställd proposition på Josefine Helledays (S) med fleras tilläggsyrkande finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutar att bifalla detsamma.

Beslutet skickas till:

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Gymnasienämnden

Kultur- och fritidsnämnden

Miljö- och räddningstjänstnämnden

Service­nämnden

Socialnämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Torshälla stads nämnd

Vård- och omsorgsnämnden

Eskilstuna Kommunföretag AB

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------